Administracinio nusižengimo byla Nr. II-150-537/2025
Teisminio proceso Nr. 4-28-3-00099-2025-4
Procesinio sprendimo kategorija 21.10.4

MARIJAMPOLĖS APYLINKĖS TEISMAS

N U T A R I M A S

2025 m. rugsėjo 25 d.
Marijampolė

Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmų teisėjas Raimundas Krušinys, sekretoriaujant Myretai Deltuvienei,
dalyvaujant nubausto asmens R. S. įgaliotam atstovui advokato padėjėjui Gediminui Lukaševičiui, skundžiamą nutarimą priėmusios institucijos – Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – Departamentas) įgaliotai atstovei Linai Balsevičienei,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo nubausto asmens R. S. įgalioto atstovo advokato padėjėjo Gedimino Lukaševičiaus skundą dėl ne teismo tvarka priimto Departamento vyriausiosios specialistės Linos Balsevičienės 2025 m. liepos 4 d. nutarimo administracinio nusižengimo byloje Nr. AM-AAD-ANR_N-1444-2025 panaikinimo ir administracinio nusižengimo teisenos nutraukimo.

Teismas

n u s t a t ė:

Departamento vyriausioji specialistė Lina Balsevičienė 2025 m. liepos 4 d. priėmė nutarimą administracinio nusižengimo byloje Nr. AM-AAD-ANR_N-1444-2025, kuriuo R. S., gimusį, gyvenantį, pripažino kaltu, padarius Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 317 straipsnio 1 dalyje numatytą nusižengimą, dėl to, kad 2025 m. sausio 8 d. atlikto patikrinimo metu (2025 m. sausio 16 d. patikrinimo aktas Nr. PA-100) nustatyta, kad R. S. iki nustatyto termino – iki 2025 m. sausio 5 d. neįvykdė 2024 m. gruodžio 5 d. jam duoto privalomojo nurodymo Nr. PN-853 reikalavimo, t. y., neperdavė (vizualiai vertinant 0,025 m^3) (organinio) stiklo duženų atliekų, kurios teršiant aplinką buvo laikomos sklype (unikalus Nr. 4400-2668-7476, Putriškių k., Marijampolės sav. (koordinatės 467128, 6042312) teisėtiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę tvarkyti tokias atliekas ir nepateikė Departamentui atliekų perdavimą patvirtinančio dokumento. Atliekos atliekų tvarkytojui UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ perduotos 2025 m. balandžio 7 d. Tokiais veiksmais R. S. pažeidė Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (toliau – Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo) 54 straipsnio 2 dalies reikalavimus, kur nurodyta, kad fiziniai ir juridiniai asmenys privalo sudaryti visas sąlygas, būtinas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams aplinkos apsaugos valstybinei kontrolei vykdyti, ir paklusti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisėtiems reikalavimams (b. l. 8-10).

Nubausto asmens R. S. įgaliotas atstovas advokato padėjėjas Gediminas Lukaševičius skundu prašo panaikinti Departamento vyriausiosios specialistės Linos Balsevičienės 2025 m. liepos 4 d. priimtą

nutarimą administracinio nusižengimo byloje Nr. AM-AAD-ANR_N-1444-2025 ir administracinio nusižengimo teiseną R. S. atžvilgiu nutraukti.

Skunde teigiama, kad privalomuoju nurodymu Nr. PN-853 R. S. buvo įpareigotas teisėtiems atliekų tvarkytojams perduoti stiklo duženų atliekas. Institucijos pareigūnai privalomuoju nurodymu Nr. PN-853 neįpareigojo perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams kitas ar kitos rūšies atliekas (nežiūrint statybinių griovimo atliekų – dėl jų ginčo byloje nėra). Apie organinį stiklą privalomam nurodyme Nr. PN-853 taip pat nekalbama. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 patvirtintų Atliekų tvarkymo taisyklių (toliau – Taisyklės) priede Nr. 2 nustatytas Atliekų sąrašas, kuris atitinka Europos atliekų katalogą (Komisijos sprendimas 94/3/EEC) ir Pavojingų atliekų sąrašą (Komisijos sprendimas 94/904/EC). Atliekų sąraše matyti, kad stiklo atliekos (kodas 10 11 02) priskiriamos stiklo ir stiklo dirbinių gamybos atliekų pogrupiui (kodas 10 11) bei neorganinių terminių procesų atliekų grupei (kodas 10 00). Atliekų sąraše nėra organinio stiklo atliekų. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro parengtoje Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje (https://www.vle.lt/straipsnis/organinis-stiklas) skelbiama, kad organinis stiklas yra lakštinis plastikas, gaunamas dažniausiai iš metilmetakrilato, rečiau iš poliakrilatų, polikarbonatų, polistireno, vinilchlorido kopolimerų. Šie plastiko gaminiai taip pat vadinami akrilo plokštėmis (PMMA), polikarbonato plokštėms ir pan. Organinis stiklas yra bendrinis plastiko gaminių pavadinimas, neturintis nieko bendro su stiklu, vien dėl to, kad stiklas nėra organinė medžiaga. Institucija visiškai be pagrindo tapatina stiklo ir plastiko atliekas. Tai yra visiškai skirtingos medžiagos, kurių atliekos taip pat rūšiuojamos skirtingai.

Taisyklių 53 punkte nustatyta, kad savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi būti organizuotos taip, kad miestai ir gyvenvietės būtų aprūpinti atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietose priemonėmis. Rūšiavimo priemonės turi užtikrinti gyventojams, įmonėms ir organizacijoms patogų stiklo atliekų ir popieriaus bei kartono atliekų surinkimą. Vietos savivaldos institucijos gali organizuoti ir kitų naudojamų atliekų (metalų, plastikų ir 1.1.) atskirą surinkimą.

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad privalomasis nurodymas yra rašytinės formos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno įpareigojimas fiziniam ar juridiniam asmeniui per tam tikrą terminą įgyvendinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimus arba imtis priemonių, kad aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų arba žalos aplinkai būtų išvengta ar ji būtų sumažinta, arba likviduoti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimo sukeltas pasekmes, arba įgyvendinti aplinkos atkūrimo priemones. Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje taip pat nurodoma, kad be kitų reikalavimų, privalomajame nurodyme turi būti duomenys apie tai, kokius veiksmus turi atlikti asmuo, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, ir per kokius terminus jis tai turi padaryti. įstatymo įpareigojanti formuluotė suteikia pagrindo manyti, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi nurodyti konkrečiai kada ir kokios atliekos turi perduotos teisėtam atliekų tvarkytojui. Šiuos teiginius patvirtina ir tai, kad privalomuoju nurodymu atliekos, kurias asmuo privalėjo surinkti, buvo išskirtos pagal jų rūšį: stiklo atliekos (nurodytas kiekis) bei statybinės griovimo atliekos (taip pat nurodytas kiekis).

Privalomuoju nurodymu nustatytas įpareigojimas teisėtiems atliekų tvarkytojams perduoti stiklo duženų atliekas neturėtų būti suprantamas niekaip kitaip, kaip įpareigojimas teisėtiems atliekų tvarkytojams perduoti atliekas, kurios priskiriamos prie stiklo atliekų (kodas 10 11 02) arba stiklo ir stiklo dirbinių gamybos atliekoms (kodas 10 11). Priešingu vertinimu, privalomasis nurodymas taptų nekonkrečiu, dviprasmišku, ir neatitiktų atsakingo valdymo (gero administravimo) principų. Administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo laiku ir tinkamai įvykdė pravalomuoju nurodymu nustatytus įpareigojimu ir be pagrindo traukiamas administracinėn atsakomybėn (b. l. 1-5).

Departamentas pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo skundo netekinti ir palikti skundžiamą nutarimą nepakeistą. Nurodo, kad ginčijamu nutarimu institucija administracinėn atsakomybėn patraukė

asmenį už tai, kad jis neperdavė (vizualiai vertinant 0,025 m^3) organinio stiklo duženų atliekų. Institucijos teigimu, organinis stiklas taip pat yra stiklas ir šio stiklo atliekas R. S. privalomuoju nurodymu taip pat buvo įpareigotas surinkti iš sklypo iki 2025 m. sausio 5 d., tačiau to nepadarė, todėl pagrįstai laikytina, kad laiku neįvykdė privalomojo nurodymo reikalavimų, už ką jam taikyta administracinė atsakomybė pagal ANK 317 straipsnio 1 dalį.

Teigia, kad pareiškėjas klausimo dėl stiklo duženų rūšies (stiklas tai, ar ne stiklas) nekėlė, gavęs privalomąjį nurodymą ir žinojo, kurios atliekos turimos omenyje (2024 m. gruodžio 2 d. foto lentelė, 3 ir 4 fotografija). Nekėlė šio klausimo ir vėliau, kai dalį stiklo duženų atliekų jau buvo perdavęs atliekų tvarkytojams. Priešingai – besibaigiant privalomojo nurodymo įvykdymo terminui, kaip teigė bylos nagrinėjimo metu, jis skambinęs privalomąjį nurodymą davusiai pareigūnei ir žodžiu prašęs pratęsti privalomojo nurodymo terminą, o pareigūnė telefoninio pokalbio metu davusi sutikimą pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą (nors pareigūnė duodama parodymus bylos nagrinėjimo metu teigė tokio telefoninio skambučio neprisimenanti, telefonu pratęsti privalomojo nurodymo terminą neturinti teisės ir gerai žinanti privalomojo nurodymo pratęsimo procedūras). Jokio klausimo apie tai, kad stiklo atliekas jis jau surinkęs ir perdavęs tvarkytojams, tai kas likę - nėra stiklo atliekos ir jis neprivaląs jų surinkti, galimai kalbėdamas su pareigūne irgi nekėlė. Priešingai – stiklo duženų atliekų likutį, kaip pats teigė bylos nagrinėjimo metu, surinkęs gal savaitei praėjus po privalomojo nurodymo termino pabaigos ir nuvežęs į sąvartyną.

Argumentą, kaip esminį šioje byloje, kad likusios nesurinktos stiklo duženų atliekos, buvo organinis stiklas ir kad tai nėra stiklas, pareiškėjas iškėlė tuomet, kai šias atliekas, jau pasibaigus privalomojo nurodymo įvykdymo terminui, perdavė atliekų tvarkytojui, o atliekų tvarkytojas perdavimo dokumentuose šias atliekas įvardijo kaip plastiką.

Institucija akcentuoja tai, jog privalomojo nurodymo 5.1 punktu R. S. buvo įpareigotas sutvarkyti visas atliekas – sklype Putriškių k., Marijampolės sav. (unikalus Nr. 4400-2668-7476) laikomas atliekas (vizualiai vertinant 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų (plytų), 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų), iš sklypo Putriškių k., Marijampolės sav. (unikalus Nr. 4400-2668-7476) išvežtas atliekas (vizualiai vertinant 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų) ir teritorijoje prie sklypo Putriškių k., Marijampolės sav. (unikalus Nr. 4400-2668-7476) (kitoje kelio pusėje) (koordinatės 467063, 6042224 (LKS)) laikomas atliekas (53 vnt. naudotų padangų ir vizualiai vertinant 0,5 m^3 automobilių kėbulų dalių, plastiko atliekų) perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę tvarkyti tokias atliekas ir pateikti Departamentui atliekų perdavimą patvirtinantį dokumentą. Žodžiai „stiklo duženų atliekos“ privalomajame nurodyme pavartoti plačiąja prasme, t. y., surinkti visas stiklo (koks jis bebūtų) atliekas, neatsižvelgiant į stiklo rūšį – ar tai būtų pastatų langų stiklas, ar butelių stiklas, ar organinis stiklas, ar automobilių langų stiklas ir t. t. Juolab, kad ir Taisyklių IV skyriuje „Atliekų sąrašas“ nurodoma, jog stiklas gali būti ir statybinė griovimo atlieka, ir kaip atlieka po elektros ir elektroninės įrangos atliekų apdorojimo (pvz. kompiuterių monitorių stiklas), po eksploatuoti netinkamų transporto priemonių apdorojimo (automobilių langų stiklas), ar bendro naudojimo atliekų surinkimo priemonėmis surenkamas stiklas, stiklo pakuočių atlieka ir kt. Be to, žodžiai „stiklo duženų atliekos“ įrašytos skliausteliuose, o remiantis lingvistiniu (skliausteliai ((,)) yra skyrybos ženklas, kuris naudojamas įvairiems tekstams išskirti ir paaiškinti. Jie gali būti naudojami pastaboms, paaiškinimams, nuorodoms ar kitai papildomai informacijai, kuri nėra pagrindinė teksto dalis) ir loginiu teisės aiškinimu, privalomojo nurodymo tikslas – užterštos teritorijos visiškas sutvarkymas, išvežant iš žemės sklypo visas ten laikomas atliekas bei jas priduodant atliekų tvarkytojui.

Beje, literatūroje randame, jog organinis stiklas, dar vadinamas akriliniu stiklu, plexiglass arba PMMA (polimetilmetakrilatu), yra skaidri, termoplastinė medžiaga, kuri dažnai naudojama vietoje įprasto stiklo. Jis pasižymi dideliu atsparumu smūgiams, puikiu šviesos pralaidumu ir ilgaamžiškumu. Iš organinio stiklo gaminamos orlaivių, automobilių, laivų detalės, protezai, optiniai lęšiai, vamzdžiai maisto pramonei, juo stiklinami šiltnamiai, įvairios paskirties stoginės ir kt. Organinis stiklas yra žymiai atsparesnis smūgiams nei įprastas stiklas, todėl yra saugesnis pasirinkimas.

Šioje byloje esminis klausimas yra tai, kad pareiškėjas labai aiškiai ir vienareikšmiškai buvo įpareigotas jam nuosavybės teise priklausančiame sklype surinkti konkrečioje vietoje esančias stiklo duženas, t. y., stiklo atliekas. Šios atliekos nebuvo atskirai suskirstytos pagal rūšį, kilmę, cheminę sudėtį, gamybos technologiją ir t.t. Tai buvo stiklo duženų krūvos ir privalomasis nurodymas buvo duotas tam, kad būtų surinktos visos stiklo duženų plačiąja prasme atliekos, tokiu būdu sutvarkant teritoriją. Ir pareiškėjas, be abejo, tai suprato ir klausimų nekėlė.

Institucijos įsitikinimu, pareiškėjui atsakomybė už aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymą laiku, taikyta pagrįstai ir teisėtai, kadangi pareiškėjas iki privalomajame nurodyme nustatyto termino (iki 2025 m. sausio 5 d.) nesurinko iš jam priklausančio sklypo stiklo (organinio) duženų atliekų, todėl pagrįstai laikytina, kad R. S. laiku neįvykdė privalomojo nurodymo reikalavimų, už ką jam taikyta administracinė atsakomybė pagal ANK 317 straipsnio 1 dalį.

Teismo posėdžio metu R. S. įgaliotas atstovas advokato padėjėjas Gediminas Lukaševičius teigė, kad palaiko skundą jame esančiais argumentais. Paaiškino, kad R. S. privalomąjį nurodymą įvykdė laiku – sutvarkė statybines atliekas ir stiklo duženas, todėl asmuo nubaustas nepagrįstai. Nesutinka su nauja sąvoka „organinio stiklo duženos“, kadangi organinis stiklas – plastiko atliekos. Taip pat nesutinka su Departamento atsiliepime esančiais motyvais, kad R. S. turėjo sutvarkyti visas atliekas. Be to, atliekos nėra R. S., nes jis jas supylė. Priimant skundžiamą nutarimą, atliekos buvo sutvarkytos.

Departamento įgaliota atstovė Lina Balsevičienė teismo posėdžio metu prašė skundą atmesti. Paaiškino, jog administracinis nurodymas buvo pašalinti statybines atliekas ir stiklo duženas. R. S. nustatytu terminu to nepadarė. Sąvoka „stiklo duženos“ nurodytos plačiąja prasme – ir stiklas, ir organinis stiklas. Nuo organinio stiklo pridavimo momento atsiranda terminas „plastikas“, nes atliekų priėmėjai taip „pavadino“. R. S. nepašalino organinio stiklo duženų, nors suprato, kad turi tai padaryti.

2025 m. gegužės 21 d. administracinio nusižengimo protokole nurodyta, kad patikrinimo metu nustatyta, kad R. S. iki nustatyto termino (iki 2025 m. sausio 5 d.) neįvykdė privalomojo nurodymo Nr. PN-853 reikalavimo, t. y., neperdavė (vizualiai vertinant 0,025 m^3) (organinio) stiklo duženų atliekų, kurios teršiant aplinką laikomos sklype Putriškių k., Marijampolės sav. (koordinatės 467128, 6042312 (LKS)) (sklypo unikalus Nr. 4400-2668-7476), teisėtiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę tvarkyti tokias atliekas ir nepateikė Departamentui atliekų perdavimą patvirtinančio dokumento. Atliekos atliekų tvarkytojui UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ perduotos 2025 m. balandžio 7 d. 2022 m. sausio 6 d. asmeniui surašytas administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu, 2022 m. vasario 21 d. priimtas nutarimas nusižengimo byloje. Paskirta bauda neapmokėta. Kviečiamas administracinio nusižengimo protokolo surašymui neatvyko, todėl protokolas surašytas nedalyvaujant (b. l. 6).

VĮ „Registrų centras“ išraše nurodyta, kad žemės sklypas, esantis Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, nuosavybės teise priklauso R. S. (administracinio nusižengimo bylos 3 lapas).

2024 m. rugpjūčio 21 d. apžiūros akte fiksuota, kad apžiūrimas žemės sklypas, esantis Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476. Apžiūros metu nustatyta, kad sklype išmesta 0,5 m^3 asbestinio šiferio atliekų, apie 0,1 m^3 statybinių griovimo atliekų ir apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų (administracinio nusižengimo bylos 4 lapas).

Foto lentelėje fiksuotos žemės sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, išmesto asbestinio šiferio atliekos bei statybinės griovimo atliekos 2024 m. rugpjūčio 20 d. (administracinio nusižengimo bylos 5 lapas).

2024 m. spalio 15 d. Departamento Kauno valdybos Marijampolės aplinkos apsaugos skyriaus rašte „Dėl atliekų žemės sklype sutvarkymo“, skirtame R. S., nurodyta, kad asmens prašoma iki 2024 m. lapkričio 15 d. sklype esančias atliekas (0,5 m^3 asbestinio šiferio atliekų, apie 0,1 m^3 statybinių griovimo atliekų ir apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų) perduoti atliekų tvarkytojui (administracinio nusižengimo bylos 6 lapas).

2024 m. lapkričio 19 d. apžiūros akte fiksuota, kad apžiūrimas žemės sklypas, esantis Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476. Apžiūros metu nustatyta, kad sklype išmesta 0,5 m^3 asbestinio šiferio atliekų, apie 0,1 m^3 statybinių griovimo atliekų ir apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų. 2024 m. lapkričio 18 d. nustatyta, kad atliekos nėra perduotos atliekų tvarkytojams ir yra laikomos sklype, kaip ir ankstesnės apžiūros metu (administracinio nusižengimo bylos 7 lapas).

Foto lentelėje fiksuotos žemės sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, išmesto asbestinio šiferio atliekos bei statybinės griovimo atliekos 2024 m. lapkričio 18 d., 16.06 val. (administracinio nusižengimo bylos 9 lapas).

Statybinių medžiagų, turinčių asbesto, perdavimo atliekų tvarkytojams dokumentuose nurodyta, kad R. S. 2024 m. lapkričio 19 d. iš sklypo išvežė statybines atliekas (administracinio nusižengimo bylos 10 lapas).

2024 m. gruodžio 3 d. apžiūros akte fiksuota, kad apžiūrimas žemės sklypas, esantis Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476. Pirminės apžiūros metu nustatyta, kad sklype išmesta 0,5 m^3 asbestinio šiferio atliekų, apie 0,1 m^3 statybinių griovimo atliekų ir apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų. R. S. pateikė 2024 m. lapkričio 19 d. telefonu informavo, kad statybines griovimo atliekas, asbestinio šiferio atliekas perdavė atliekų tvarkytojams, tačiau pateikė tik statybinių medžiagų turinčio asbesto perdavimo atliekų tvarkytojams dokumentus. 2024 m. lapkričio 24 d. sklypo apžiūros metu nustatyta, kad išvežtos asbestinio šiferio atliekos, dalis statybinių griovimo atliekų (apie 0,05 m^3). Sklype likę apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų ir 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų (plytų). Nustatyta, kad sklype yra išmesti automobilių kėbulai ir padangos (administracinio nusižengimo bylos 11 lapas).

Foto lentelėje fiksuotos žemės sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, išmesto asbestinio šiferio atliekos, statybinės griovimo atliekos bei padangos 2024 m. gruodžio 2 d. (administracinio nusižengimo bylos 12-17 lapai).

2024 m. gruodžio 5 d. privalomame nurodyme Nr. PN-853 fiksuota, jog R. S. nurodoma sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, laikomas atliekas (vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų (plytų), apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų, iš sklypo išvežtas atliekas (vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų) ir teritorijoje prie sklypo laikomas atliekas (53 vnt. naudotų padangų ir vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 automobilių kėbulų dalių, plastiko atliekų) perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams ir tai patvirtinantį dokumentą pateikti Departamentui. Privalomąjį nurodymą Nr. PN-853 įvykdyti iki 2025 m. sausio 5 d. (administracinio nusižengimo bylos 18-20 lapai).

2025 m. sausio 8 d. sprendime dėl patikrinimo nurodyta, kad nusprendžiama patikrinti žemės sklypą, esantį Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476 (administracinio nusižengimo bylos 21 lapas).

2025 m. sausio 16 d. patikrinimo akte nurodyta, kad privalomojo nurodymo reikalavimai iki nustatyto termino neįvykdyti – vizualiai vertinant 0,025 m^3 stiklo duženų, 53 vnt. naudotų padangų ir vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 automobilių kėbulų dalių ir plastiko atliekų neperduota atliekų tvarkytojams (administracinio nusižengimo bylos 22 lapas).

Foto lentelėje fiksuotos žemės sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, išmesto asbestinio šiferio atliekos, statybinės griovimo atliekos bei padangos 2025 m. sausio 8 d. (administracinio nusižengimo bylos 23-25 lapai).

2025 m. gegužės 12 d. apžiūros akte fiksuota, kad apžiūrimas žemės sklypas, esantis Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476. 2025 m. sausio 8 d. vykusio patikrinimo metu nustatyta, kad dalis stiklo duženų (vizualiai vertinant 0,025 m^3) iš sklypo išvežta. Dalis organinio stiklo duženų (vizualiai vertinant 0,025 m^3) likusi sklype. R. S. pateiktais duomenimis, 2024 m. gruodžio 31 d. UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centrui“ perduota 10 kg stiklo. 2025 m. gegužės 9 d. nustatyta, kad likusi dalis (organinio) stiklo duženų iš sklypo išveža. R. S. žodžiu nurodė, kad UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ organinį stiklą priėmė, kai stiklo atliekas (administracinio nusižengimo bylos 26-27 lapai).

2025 m. balandžio 7 d. atliekų priėmimo pažymoje fiksuota, kad iš R. S. paimtos naudotos padangos ir plastikai (administracinio nusižengimo bylos 28 lapas).

Foto lentelėje fiksuotos žemės sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, esančios organinio stiklo duženos 2025 m. gegužės 9 d. (administracinio nusižengimo bylos 29 lapas).

Skundas tenkinamas.

ANK 641 straipsnyje nustatyta, kad teismas, nagrinėdamas bylą dėl skundo dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, patikrina institucijos priimto nutarimo teisėtumą ir pagrįstumą. Nutarimas laikomas teisėtu, kai administracinio nusižengimo byla išnagrinėta ir nuobauda paskirta pagal įstatymus ir (ar) ją paskyrė institucija, turinti teisę spręsti tos kategorijos bylas, laikantis įstatymo nustatytos bylos nagrinėjimo ir administracinės nuobaudos skyrimo tvarkos. Nutarimas laikomas pagrįstu, kai jame padarytos išvados dėl administracinio nusižengimo įvykio, traukiamo administracinėn atsakomybėn asmens kaltumo, jam paskirtos nuobaudos ir kitų nutarime sprendžiamų klausimų pagrįstos ištirtais ir teisingai įvertintais įrodymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 9 d. nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. 2AT-14-139/2016).

Departamento Kauno valdybos Marijampolės aplinkos apsaugos skyriaus vyriausioji specialistė Irmida Stankevičienė 2024 m. gruodžio 5 d. priėmė privalomąjį nurodymą Nr. PN-853, kurio nurodė sklype, esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476, laikomas atliekas (vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų (plytų), apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų, iš sklypo išvežtas atliekas (vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų) ir teritorijoje prie sklypo laikomas atliekas (53 vnt. naudotų padangų ir vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 automobilių kėbulų dalių, plastiko atliekų) perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams ir tai patvirtinantį dokumentą pateikti Departamentui. Privalomąjį nurodymą įvykdyti iki 2025 m. sausio 5 d. (administracinio nusižengimo bylos 18-20 lapai).

Taigi, iš privalomojo nurodymo turinio matyti, jog R. S. buvo įpareigotas iki 2025 m. sausio 5 d. perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams: 1) atliekas (vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų (plytų); 2) apie 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų; 3) iš sklypo išvežtas atliekas (vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų); 4) teritorijoje prie sklypo laikomas atliekas (53 vnt. naudotų padangų ir vizualiai vertinant apie 0,05 m^3 automobilių kėbulų dalių, plastiko atliekų).

Skundžiamu nutarimu R. S. nubaustas už tai, kad iki nustatyto termino – iki 2025 m. sausio 5 d. neįvykdė 2024 m. gruodžio 5 d. jam duoto privalomojo nurodymo Nr. PN-853 reikalavimo, t. y. neperdavė (vizualiai vertinant 0,025 m^3) (organinio) stiklo duženų atliekų, kurios teršiant aplinką buvo laikomos sklype (unikalus Nr. 4400-2668-7476, Putriškių k., Marijampolės sav. (koordinatės 467128, 6042312) teisėtiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę tvarkyti tokias atliekas ir nepateikė Departamentui atliekų perdavimą patvirtinančio dokumento.

Skunde teigiama, kad institucijos pareigūnai privalomuoju nurodymu neįpareigojimo R. S. perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams kitas ar kitos rūšies atliekas (nežiūrint statybinių griovimo atliekų – dėl jų ginčo byloje nėra). Apie organinį stiklą privalomam nurodyme taip pat nekalbama. Taisyklių priede Nr. 2 nustatytame atliekų sąraše nėra organinio stiklo atliekų. Organinis stiklas yra bendrinis plastiko gaminių pavadinimas, neturintis nieko bendro su stiklu, vien dėl to, kad stiklas nėra organinė medžiaga. Institucija visiškai be pagrindo tapatina stiklo ir plastiko atliekas. Tai yra visiškai skirtingos medžiagos, kurių atliekos taip pat rūšiuojamos skirtingai. Privalomuoju nurodymu nustatytas įpareigojimas teisėtiems atliekų tvarkytojams perduoti stiklo duženų atliekas neturėtų būti suprantamas niekaip kitaip, kaip įpareigojimas teisėtiems atliekų tvarkytojams perduoti atliekas, kurios priskiriamos prie stiklo atliekų (kodas 10 11 02) arba stiklo ir stiklo dirbinių gamybos atliekoms (kodas 10 11).

Institucija akcentuoja tai, jog privalomojo nurodymo 5.1 punktu R. S. buvo įpareigotas sutvarkyti visas atliekas – sklype Putriškių k., Marijampolės sav. laikomas atliekas (vizualiai vertinant

0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų (plytų), 0,05 m^3 stiklo duženų atliekų), iš sklypo Putriškių k., Marijampolės sav. (unikalus Nr. 4400-2668-7476) išvežtas atliekas (vizualiai vertinant 0,05 m^3 statybinių griovimo atliekų) ir teritorijoje prie sklypo Putriškių k., Marijampolės sav. (unikalus Nr. 4400-2668-7476) (kitoje kelio pusėje) laikomas atliekas (53 vnt. naudotų padangų ir vizualiai vertinant 0,5 m^3 automobilių kėbulų dalių, plastiko atliekų) Žodžiai „stiklo duženų atliekos“ privalomajame nurodyme pavartoti plačiąja prasme, t. y., surinkti visas stiklo (koks jis bebūtų) atliekas, neatsižvelgiant į stiklo rūšį – ar tai būtų pastatų langų stiklas, ar butelių stiklas, ar organinis stiklas, ar automobilių langų stiklas ir t. t. Privalomajame nurodyme Nr. PN-853 atliekos nebuvo atskirai suskirstytos pagal rūšį, kilmę, cheminę sudėtį, gamybos technologiją ir t.t. Tai buvo stiklo duženų krūvos ir privalomasis nurodymas buvo duotas tam, kad būtų surinktos visos stiklo duženų plačiąja prasme atliekos, tokiu būdu sutvarkant teritoriją. Ir pareiškėjas, be abejo, tai suprato ir klausimų nekėlė.

Teismas pažymi, kad R. S. privalomasis nurodymas duotas Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo pagrindu. Minėto įstatymo 19 straipsnis apibrėžia privalomojo nurodymo turinį ir formą ir pirmoje dalyje nurodo, kad privalomajame nurodyme, be kita ko, turi būti šie duomenys: privalomojo nurodymo davimo pagrindas – pažeisti aplinkos apsaugą ir (ar) gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimai, veika, dėl kurios gali atsirasti pažeidimas, kitos nustatytos aplinkybės, pagrindžiančios privalomojo nurodymo davimą; kokius veiksmus turi atlikti asmuo, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, ir per kokius terminus jis tai turi padaryti.

Atkreiptas dėmesys, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje nuosekliai akcentuoja, kad individualiame administraciniame akte motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą (*2015 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1750-525/2015, 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014, 2014 m. kovo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A622-839/2014, 2009 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-420/2009*). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (*2014 m. spalio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-827/2014, 2010 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1037/2010, 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A756-2197/2011*). Nurodytos nuostatos patvirtina, kad individualiam administraciniam aktui yra keliamas motyvuotumo reikalavimas. Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (*2016 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-313-146/2016*).

Pasak Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, gero administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A602-2112/2012*). Viešojo administravimo subjekto aktas, stokojantis informacijos, prasilenkia su gero viešojo administravimo principu (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. birželio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A556-1750/2012*). Individualus administracinis aktas, kuriame pakankamai išsamiai nėra nurodomos aplinkybės ir teisės normos, kuriomis yra grindžiamas teisės aktas, neišaiškinama jo apskundimo tvarka, neatitinka ir gero viešojo administravimo principo. Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu

priimtas sprendimas, visumą (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A444-878/2013*).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, konstatavęs, kad administracinis aktas yra nemotyvuotas, pripažįsta, jog viešojo administravimo subjektas pažeidė gero administravimo principą (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015*). Administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, kad santykyje su viešąja administracija kilus neaiškumams, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Iš to valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga užtikrinti, kad privatūs asmenys galėtų veiksmingai ir tinkamai pasinaudoti jiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos, kitų nacionalinės teisės aktų bei tarptautinių dokumentų suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis. Tiek valdžios institucijos, tiek teismai, siekdami įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių aplinkybių visumą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A552-*185/2013; 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A444-878/2013; 2014 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A552-385/2014; 2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1872-552/2015*).

Įstatymo viršenybės ir objektyvumo principai lemia viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas, bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2494-438/2015*).

Teismas akcentuoja tai, kad administracinis aktas, kuris sukelia atitinkamas teisines pasekmes, turi būti aiškus ir suprantamas, pagrįstas objektyviais duomenimis, teisės normomis, su tiksliai suformuluotais reikalavimais, nurodant aplinkybes, kuriomis buvo remiamasi, pateikiant dokumentus, kuriais buvo grindžiamas sprendimas ir kt. Sutinkama su skunde esančiais argumentais, kad institucijos pareigūnai privalomuoju nurodymu neįpareigojimo R. S. perduoti teisėtiems atliekų tvarkytojams kitas ar kitos rūšies atliekas (nežiūrint statybinių griovimo atliekų – dėl jų ginčo byloje nėra). Apie organinį stiklą privalomajame nurodyme Nr. PN-853 taip pat nekalbama.

Teismo vertinimu, institucija nepagrįstai nubaudė R. S. pagal ANK 317 straipsnio 1 dalį, savo sprendimą motyvuodama tuo, kad žodžiai „stiklo duženų atliekos“ privalomajame nurodyme pavartoti plačiąja prasme, t. y., surinkti visas stiklo (koks jis bebūtų) atliekas, neatsižvelgiant į stiklo rūšį – ar tai būtų pastatų langų stiklas, ar butelių stiklas, ar organinis stiklas, ar automobilių langų stiklas ir t. t. Privalomajame nurodyme Nr. PN-853 atliekos nebuvo atskirai suskirstytos pagal rūšį, kilmę, cheminę sudėtį, gamybos technologiją ir t.t. Tai buvo stiklo duženų krūvos ir privalomasis nurodymas buvo duotas tam, kad būtų surinktos visos stiklo duženų plačiąja prasme atliekos, tokiu būdu sutvarkant teritoriją. R. S. iš privalomojo nurodymo Nr. PN-853 turinio negalėjo vienareikšmiškai suprasti, kad įpareigojamas iš sklypo pašalinti ir organinio stiklo duženų atliekas.

Sprendžiant asmens administracinės atsakomybės klausimą, būtina vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu nekaltumo prezumpcijos principu ir iš jo išplaukiančiu in *dubio pro reo principu*, pagal kurį visos abejonės bei neaiškumai, kurie negali būti pašalinti, aiškintini administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens naudai (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys administracinių teisės pažeidimų ir nusižengimų bylose Nr. 2AT-78-788/2016, 2AT-10-693/2018, 2AT-9-976/2020*). Asmens kaltumas administracinio nusižengimo bylose gali būti konstatuotas tik kai, ištyrus proceso metu surinktus įrodymus, nelieka jokios protingos abejonės, kad traukiamas administracinėn atsakomybėn asmuo padarė veiką, už kurią turi būti skiriama nuobauda. Pagal administracinių nusižengimų teisenoje galiojantį nekaltumo prezumpcijos principą

(ANK 566 straipsnio 1 dalis), būtent, institucijai tenka pareiga įrodyti administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens veikos neteisėtumą (ANK 567 straipsnis).

Byloje priimtas procesinis sprendimas laikytinas teisėtu ir pagrįstu tik tuomet, kai objektyviai, visapusiškai ir išsamiai išaiškinamos bei įvertinamos visos reikšmingos bylai aplinkybės. Šių procesinės teisės normų reikalavimų nesilaikymas yra esminis procesinių normų pažeidimas, kuriam esant priimtas procesinis sprendimas gali būti pripažintas nepagrįstu ir panaikintas. Būtent, bylą nagrinėjančiam organui (pareigūnui), šiuo atveju teismui, tenka pareiga nustatyti byloje tiesą, ir šios institucijos pozicija renkant įrodymus, galinčius patvirtinti ar paneigti reikšmingas aplinkybes byloje, turi būti aktyvi.

Įstatymas įpareigoja pareigūnus, atliekančius administracinio nusižengimo tyrimą, būti aktyvius ir atlikti visus įstatyme nurodytus veiksmus, būtinus administracinio nusižengimo aplinkybėms ir tą nusižengimą padariusiam asmeniui nustatyti. Asmenį, padariusį administracinį nusižengimą, privalo nustatyti ir to asmens kaltę, padarius šį nusižengimą, privalo įrodyti administracinį nusižengimą tiriantis pareigūnas (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 5 d. nutartis atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-7-689/2020*). Nepakanka vien tik manyti, kad teisės pažeidimą galėjo įvykdyti atitinkamas asmuo. Asmuo kaltu dėl administracinių nusižengimų padarymo gali būti pripažįstamas, tik surinkus pakankamai neabejotinų to asmens kaltės įrodymų.

Teismas konstatuoja, kad šioje byloje nepašalintos abejonės, kurios turi būti vertinamos administracinėn atsakomybėn patraukto asmens naudai, ir nesurinkta pakankamai įrodymų, neginčijamai patvirtinančių, kad R. S. padarė jam inkriminuotą administracinį nusižengimą, numatytą ANK 317 straipsnio 1 dalyje, vien dėl to, kad iki 2025 m. sausio 5 d. neįvykdė 2024 m. gruodžio 5 d. jam duoto privalomojo nurodymo Nr. PN-853 reikalavimo – neperdavė (vizualiai vertinant 0,025 m^3) (organinio) stiklo duženų atliekų, kurios teršiant aplinką buvo laikomos sklype esančiame Putriškių k., Marijampolės sav., teisėtiems atliekų tvarkytojams.

Būtina pažymėti tai, jog 2025 m. gegužės 12 d. apžiūros akte fiksuota, kad apžiūrimas žemės sklypas, esantis Putriškių k., Marijampolės sav., unikalus Nr. 4400-2668-7476. 2025 m. sausio 8 d. vykusio patikrinimo metu nustatyta, kad dalis stiklo duženų (vizualiai vertinant 0,025 m^3) iš sklypo išvežta. R. S. pateiktais duomenimis, 2024 m. gruodžio 31 d. UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centrui“ perduota 10 kg stiklo. 2025 m. gegužės 9 d. nustatyta, kad likusi dalis (organinio) stiklo duženų iš sklypo išveža (administracinio nusižengimo bylos 26-27 lapai). Nurodytos faktinės aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad R. S. įvykdė privalomojo nurodymo Nr. PN-853 reikalavimus.

Dėl paminėtų priežasčių R. S. įgalioto atstovo advokato padėjėjo Gedimino Lukaševičiaus skundas tenkinamas – panaikinamas Departamento vyriausiosios specialistės Linos Balsevičienės 2025 m. liepos 4 d. priimtas nutarimas administracinio nusižengimo byloje Nr. AM-AAD-ANR_N-1444-2025 ir administracinio nusižengimo teisena R. S atžvilgiu pagal ANK 317straipsnio 1 dalį nutraukiama, nes asmuo nepadarė minėto administracinio nusižengimo.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 642 straipsnio 1 dalies 2 punktu, teismas

n u t a r i a:

Nubausto asmens R. S. įgalioto atstovo advokato padėjėjo Gedimino Lukaševičiaus skundą tenkinti.

Panaikinti Departamento vyriausiosios specialistės Linos Balsevičienės 2025 m. liepos 4 d. priimtą nutarimą administracinio nusižengimo byloje Nr. AM-AAD-ANR_N-1444-2025 ir administracinio nusižengimo teiseną R. S. atžvilgiu pagal ANK 317 straipsnio 1 dalį nutraukti.

Nutarimas per dvidešimt kalendorinių dienų nuo kopijos (nuorašo) išsiuntimo ar išdavimo dienos gali būti skundžiama Kauno apygardos teismui, paduodant apeliacinį skundą per Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmus.

Teisėjas Raimundas Krušinys